

TV Vest og Rogaland Pensjonistparti gegn Noregi

Dómur frá 11. desember 2008

Mál nr. 21132/05

10. gr. Tjáningarfrelsi

Stjórnmálaflokkar. Bann við sjónvarpsauglýsingum.

1. Málsatvik

Kærendur eru TV Vest hf., sjónvarpsstöð í Stafangri í Noregi, og svæðisfélag norsks stjórnmálaflokks, Rogaland Pensjonistparti. Málið tengist sekt sem var lögð á TV Vest fyrir að birta auglýsingar fyrir stjórnmálaflokkinn án heimildar fyrir sveitarstjórnarkosningar árið 2003.

Hinn 12. ágúst 2003 tilkynnti TV Vest norsku fjölmiðlastofnuninni að það hygðist sýna þrjár, fimmtán sekúndu langar auglýsingar, sjö sinnum á dag á átta daga tímabili fyrir stjórnmálaflokkinn. Auglýsingarnar voru sýndar á tímabilinu 14. ágúst til 13. september 2003 og kostuðu stjórnmálaflokkinn um 3.730 evrur. Í auglýsingunum var stutt kynning á flokknum og hvatning til að kjósa hann í komandi kosningum. Hinn 27. ágúst 2003 varaði fjölmiðlastofnunin TV Vest við að stöðin gæti sætt sekt fyrir að rjúfa bann við pólitískum auglýsingum í sjónvarpi samkvæmt ákvæðum í fjölmiðlalögum frá 1992 og reglugerð um fjölmiðlun. Hinn 10. september 2003 sektaði stjórnvaldið TV Vest um 4.351 evrur fyrir að brjóta bannið um pólitískar auglýsingar. TV Vest skaut þeirri ákvörðun til dómstóls í Osló sem staðfesti hana. Áfrýjun TV Vest til Hæstaréttar Noregs bar ekki árangur. Kom fram í dómi Hæstaréttar Noregs að það að leyfa stjórnmálaflokkum og hagsmunahópum að auglýsa í sjónvarpi gæfi fjárhagslega sterkari flokkum meira svigrúm til að kynna skoðanir sínar en þeim flokkum sem hefðu ekki eins mikið fjármagn á milli handanna. Stjórnmálaflokkurinn hefði mörg önnur úrræði til að koma skilaboðum sínum á framfæri við almenning.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kvörtun kæranda laut að því að álagning sektar á sjónvarpsstöðina fyrir að birta auglýsingu á stjórnmálaflokki hefði brotið gegn 10. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Dómstóllinn tók fram að TV Vest hefði verið sektað á þeim grundvelli að það hefði brotið gegn banni við pólitískum auglýsingum í sjónvarpi samkvæmt fjölmiðlalögum. Bannið væri varanlegt og algilt og næði eingöngu til sjónvarpsstöðva. Heimilt væri að birta pólitískar auglýsingar í öðrum fjölmiðlum. Dómstóllinn vakti athygli á því að um álitaefnið ríkti ekki samstaða meðal aðildarríkja. Hvert ríki hefði sína sögu og hefð sem leiddi til mismunandi viðhorfa um hve nauðsynlegt slíkt bann væri og hvort það væri „nauðsynlegt“ svo „lýðræðislegt“ kerfi virki á skilvirknan hátt. Dómstóllinn féllst á það að skortur á samræmi um þetta á milli ríkja leiddi til þess að aðildarríki hefðu meira svigrúm en ella þegar um væri að ræða ákvarðanir sem snertu stjórnmálaumræðu.

Dómstóllinn benti á að rökin að baki banninu væru, eins og hefði komið fram í dómi Hæstaréttar Noregs, að svo áhrifarík og útbreidd leið til að miðla upplýsingum væri líkleg til að draga úr gæðum stjórnmálaumræðu almennt séð. Auðvelt væri að gefa skekkt mynd af flóknum álitaefnum og fjárhagslega sterkir stjórnmálaflokkar hefðu meiri tækifæri til að markaðssetja skoðanir sínar með þessum hætti. Dómstóllinn tók fram að Rogaland Pensjonistparti félli ekki undir þá flokka eða hópa sem banninu hefði verið beint gegn. Stjórnmálaflokkurinn hefði í reynd tilheyrt þeim hópi sem banninu hefði verið ætlað að vernda. Ennfremur hefði, andstætt stærri flokkunum sem hefðu fengið mikla sjónvarpsumfjöllun, varla verið minnst á flokkinn í sjónvarpi. Því hefðu keyptar auglýsingar verið eina úrræði flokksins til að koma skilaboðum sínum á framfæri í gegnum sjónvarp. Þar sem flokknum var óheimilt samkvæmt lögum að nýta sér þann möguleika að væri hann í lakari stöðu en stærri flokkarnir.

Að lokum tók dómstóllinn fram að þessar tilteknu auglýsingar, þ.e. stutt lýsing á flokknum og hvatning til að kjósa hann, hefðu ekki verið þess eðlis að draga úr gæðum stjórn málaumræðu. Dómstóllinn benti á þá staðreynd að sjónvarp hefði meiri áhrif en aðrir fjölmiðlar og í ljósi þess hefði bannið og sektin ekki verið réttlætanleg.

Dómstóllinn komst því að þeirri niðurstöðu, að jafnvel þegar gætt væri svigrúm ríkisins til mats um þetta málefni, að ekki hefði verið gætt meðalhófs og að takmörkunin hefði ekki verið nauðsynleg í lýðræðisþjóðfélagi. Komst dómstóllinn einróma að þeirri niðurstöðu að 10. gr. sáttmálans hefði verið brotin.